

Kursistmanual til
Større skriftlig opgave
2 Hf, 2017-2018

Indholdsfortegnelse:

I.	Generelt om opgaven og forløbet	s. 3
II.	Hf-bekendtgørelsens bilag 4 - Større skriftlig opgave, juni 2010	s. 7
III.	Generelt om en større skriftlig opgaves struktur	s. 10
IV.	Datoliste for SSO 2017-2018	s. 12
V.	Huskeseddel til næste vejledning	s. 13

I. Generelt om opgaven og forløbet

Hvad er større skriftlig opgave (SSO)?

Alle kursister på Hf skal i løbet af 2 Hf skrive en større skriftlig opgave. Opgaven er individuel og kan skrives i 1-3 fag. Formålet med opgaven er, at du får lejlighed til selvstændigt at fordybe dig i et selvvalgt område i et eller flere fag og at arbejde med evnen til skriftligt at overskue, bearbejde, disponere, sammenfatte og formidle en faglig problemstilling.

Du bestemmer selv, om du vil skrive i et, to eller tre fag, og du vælger også selv, hvilke fag du gerne vil arbejde i. Dog skal dit valg af fag opfylde følgende regler:

- Skriver du i ét fag, skal du have eller have afsluttet faget på mindst B-niveau. Vælger du at skrive i flere fag, skal et af fagene være et fag på mindst B-niveau, som du har eller har afsluttet.
- Fagene fra den naturvidenskabelige faggruppe (NF) og kultur- og samfundsfagsgruppen (KS) regnes i denne sammenhæng som enkeltfag. Historie er på B-niveau, mens religion, samfundsfag, geografi, biologi og kemi alle er på C-niveau. Vil du skrive i ét af fagene fra faggrupperne eller i to fag, hvoraf det ene er med i faggrupperne, gælder det samme krav - mindst ét fag på mindst B-niveau.
- Du kan vælge frit mellem obligatoriske fag og valgfag, og du må gerne kombinere fag på tværs af obligatoriske fag, faggrupper og valgfag.
- Du skal skrive din opgave på det højeste niveau, som du har eller har haft det valgte fag på. Du kan altså ikke skrive din opgave i historie på B-niveau og samfundsfag på C-niveau, hvis du har samfundsfag på B-niveau i år som valgfag. Du kan derimod skrive din opgave i historie på B-niveau og samfundsfag på B-niveau.

Vælger du at skrive en flerfaglig opgave, hvor der indgår et fremmedsprog, skal du være opmærksom på, at der skal være kildemateriale på fremmedsproget. Vælger du at skrive i ét fremmedsprog, skal alt det primære kildemateriale være på fremmedsproget.

Hvornår skal jeg arbejde med opgaven?

Opgaven skal du skrive i uge 50-51, hvor du har undervisningsfri, men allerede fra uge 37 vil der være fokus på opgaven, idet studievejleder vil introducere opgaven og gennemgå forløbet. Dine lærere vil i værkstedsundervisningen fortælle dig om konkrete muligheder. Den fulde køreplan for forløbet med tidsfrister osv. kan du finde bagerst i hæftet.

Faglærer/vejleder?

Efter at du har hørt den generelle introduktion fra studievejleder og talt med lærerne i forbindelse med værkstedsundervisningen om de konkrete muligheder, skal du beslutte, hvilket eller hvilke fag du gerne vil skrive i. Senest **torsdag den 21. september 2017 kl. 12.05 skal du have valgt fag i Lectio**. Herefter udpeger ledelsen en eller flere faglærere til at være din(e) vejleder(e) i det følgende forløb. LL orienterer dig via mail i lectio om, hvem din(e) vejleder(e) er. Det vil som hovedregel være en lærer, du kender fra undervisningen, men det kan også være en lærer, der har særlige kompetencer inden for de fag, du har valgt. Du har ikke krav på at få en bestemt faglærer som vejleder.

Der vil bl.a. blive planlagt vejledning fra administrationens side, så vejledningen vil fremgå af Lectio. Der er mødepligt til vejledningen.

Hvordan vælger jeg område?

Når du har fået vejleder(e), er det vigtigt, at **du hurtigt tager kontakt til din(e) vejleder(e) for at fortælle om de tanker om opgaven, du har gjort dig**. Det er klart, at din(e) vejleder(e) så vidt muligt skal prøve at imødekomme dit udspil til et område, men du kan ikke og har ikke krav på at skrive om hvad som helst. Det er vejleders forpligtelse at sørge for, at dit område ligger inden for de(t) valgte fag, og at det ikke er et område, der er gennemgået i faget. Området må gerne ligge i forlængelse af noget af det stof, som du har arbejdet med, men skal indeholde nyt stof eller nye synsvinkler. Endelig skal området afgrænses sådan, at du ikke kan genbruge tidligere afleverede og rettede opgaver eller afsnit herfra.

For at du og din(e) vejleder(e) sammen kan finde frem til et område, som er velegnet, og som du kunne tænke dig at arbejde med, er det kort sagt vigtigt at komme i gang med det samme. Tag det materiale i hånden, som du er blevet inspireret af, led evt. efter supplerende materiale og aftal derefter en tid med din(e) vejleder(e).

Du skal senest den 31. oktober 2017 aflevere skema med dit valg af fag og område på kontoret.

Hvad er en opgaveformulering?

I begyndelsen af opgaveugen får du udleveret din opgaveformulering. Din(e) vejleder(e) udarbejder din opgaveformulering, som bekendtgørelsen stiller følgende krav til:

- Den skal indeholde faglige krav og - hvis du skriver en flerfaglig opgave - flerfaglige krav samt krav til fordybelse, der ligger ud over det, du har arbejdet med i de pågældende fag.
- Den skal enten indeholde noget ukendt eller være ledsaget af bilag, som du ikke har set før eller drøftet med din(e) vejleder(e). Det betyder på den ene side, at opgaveformuleringen skal indeholde noget, du ikke kendte til på forhånd, således at du ikke kan skrive opgaven før selve opgaveugen, men på den anden side formuleres således, at den tager hensyn til vejledningen. Derfor er det vigtigt, at du i perioden op til selve opgaveugen holder din(e) vejleder(e) godt orienteret om arbejdet med området, således at din(e) vejleder(e) rent faktisk kan tage hensyn til dine overvejelser om opgaven. Gør du dette, bør opgaveformuleringen ikke være overraskende, når du får den udleveret.

Vær opmærksom på, at flere kursister gerne må arbejde med samme område, men ikke få samme opgaveformulering, og at opgaven uanset fag og område er en skriftlig opgave, hvilket betyder, at den i alle tilfælde skal afleveres i skriftlig form.

Hvad sker der i opgaveugen?

Ved opgaveugens begyndelse **tirsdag den 12. december 2017 kl. 11.00** får du udleveret din opgaveformulering i Netprøver.dk. Senest **tirsdag den 19. december 2017 kl. 11.00** skal du aflevere din besvarelse i **Netprøver.dk**

I opgaveugen er det tilladt at kontakte sin vejleder og modtage vejledning. Der bliver administrativt planlagt vejledning i perioden. Du skal dog være opmærksom på, at din lærer indtil afleveringstidspunktet er din vejleder og endnu ikke bedømmer af din opgave. I løbet af dit arbejde med opgaven og i selve opgaveugen kan du bruge skolens studieområder, biblioteket og computerne i den normale åbningstid, og du kan også få hjælp af bibliotekaren til litteratursøgning. Det er altid en god idé at printe bilagsmateriale ud og vedlægge det opgaven.

Hvor lang skal opgaven være? Kan man skrive på fransk?

Normalt bør en opgave kunne besvares fyldestgørende inden for 10-15 sider tekst, altså uden at du medtæller forside, engelsk resumé, indholdsfortegnelse, litteraturliste samt evt. tabeller og lign. Linjeafstanden er 1,5. En normalside er 2400 anslag. Det kan du kontrollere med Word ved at gå ind under funktioner/ordoptælling/tegn med mellemrum.

Opgaven skrives på dansk, men efter skolens godkendelse kan du skrive din opgave på engelsk, tysk eller fransk. Indgår der et fremmedsprog i opgaven, kan skolen også godkende, at du helt eller delvist skriver opgaven på det pågældende fremmedsprog. Du skal dog tænke på, at det ikke i sig selv tælles som positivt i opgaven, at den er skrevet på et fremmedsprog, og at der er de samme bedømmelseskriterier til den sproglige udformning som til en opgave skrevet på dansk.

Hvad er det engelske resume?

Alle større skriftlige opgaver skal indeholde et kort resume på engelsk. Dermed menes en relevant og sprogligt klar sammenfatning af din besvarelse på normalt 15-20 linjer.

Hvordan bedømmes min opgave?

Når du har afleveret din opgave, bedømmes den af din(e) vejleder(e) og en ekstern censor. Du får en karakter, der regnes med i dit eksamensgennemsnit med vægten 1,5.

Bedømmelsen er en helhedsvurdering dels i forhold til de faglige mål i de fag, der indgår i opgaven, men også i forhold til en række generelle mål for selve opgaven. De er gode at

have i baghovedet, da du så ved, hvad der forventes af dig. Dem kan du se på side 8 under pkt. 9 -9.4.

II. Hf-Bekendtgørelsens bilag 4 - Større skriftlig opgave, juni 2010

Større skriftlig opgave - toårigt hf, juni 2010

1. Opgavens formål

Formålet med den større skriftlige opgave er, at kursisterne arbejder selvstændigt med at fordybe sig i og formidle en faglig problemstilling inden for et selvvalgt område. Kursisterne skal demonstrere, at de er i stand til selvstændigt at udvælge, inddrage og anvende relevant materiale, og at de er i stand til at gennemføre en kritisk vurdering på et fagligt grundlag. I arbejdet med den større skriftlige opgave styrker kursisterne således deres studiekompetence ved, at de gennem skriftlig fremstilling skal dokumentere, at de er i stand til at overskue, bearbejde, disponere, sammenfatte og formidle en faglig problemstilling.

2. Mål

Målet med den større skriftlige opgave er, at kursisterne skal kunne:

- demonstrere evne til faglig fordybelse og til at sætte sig ind i nye faglige områder,
- demonstrere evne til at udvælge, anvende og kombinere forskellige faglige tilgange og dermed forstærke den faglige fordybelse,
- beherske relevante faglige mål i de(t) indgående fag,
- udvælge, bearbejde og strukturere relevant materiale,
- demonstrere evne til faglig formidling,
- besvare en stillet opgave, herunder at der er overensstemmelse mellem opgaveformuleringen og opgavebesvarelsen samt
- beherske fremstillingsformen i en faglig opgave (f.eks. citatteknik, noter, kilde- og litteraturfortegnelse).

3. Opgavens rammer

Den større skriftlige opgave er individuel og udarbejdes inden for et til tre fag. Skrives opgaven i ét fag, skal kursisten enten følge undervisningen eller have aflagt prøve i faget på mindst B-niveau. Skrives opgaven i flere fag, skal kursisten følge eller have aflagt prøve i fagene, hvoraf mindst ét skal være på mindst B-niveau. Kursisten skal udarbejde opgaven på det højeste faglige niveau, kursisten har eller har fulgt fagene.

4. Opgavens område

4.1. Den enkelte kursist vælger selv – inden for rammerne af pkt. 3.1. – de(t) fag, som opgaven skrives i.

4.2. Kursets leder udpeger blandt kursets lærere en eller eventuelt flere vejledere for den enkelte kursist i de(t) fag, der indgår. Ved vejledning forstås gode råd og vink til kursistens videre arbejde med opgaven. Kurset tilrettelægger vejledningen på en sådan måde, at der sikres en klar adskillelse mellem lærerens rolle som vejleder og som bedømmer, og vejledningen må således ikke omfatte en bedømmelse af væsentlige dele af kursistens besvarelse.

4.3. Kursisten vælger i samråd med vejlederen område for opgaven. Området skal inden for såvel fagenes kernestof som supplerende stof afgrænses på en sådan måde, at der kan udformes en opgaveformulering, som sikrer, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit fra besvarelser, som tidligere er blevet afleveret og rettet.

4.4. Kursisten skal senest seks uger inden opgaveugens start skriftligt oplyse de(t) valgte fag og område. Kurset fastlægger en procedure herfor.

5. Opgaveformuleringen

5.1. Opgaveformuleringen udarbejdes af kursistens vejleder(e). Den skal rumme fagspecifikke, henholdsvis flerfaglige krav i de indgående fag, og der skal være krav om fordybelse, der på væsentlige punkter ligger ud over arbejdet i de(t) pågældende fag. Opgaveformuleringen skal være konkret og afgrænset og skal præcist angive, hvad der kræves af kursisten, og den skal inddrage nogle aspekter eller være ledsaget af bilag, der ikke er blevet drøftet under vejledningen. Opgaveformuleringen skal have en sådan form, at kursisten ikke på forhånd kan udarbejde detaljerede dele af den endelige besvarelse, men samtidig være udformet sådan, at der tages hensyn til de overvejelser, kursisten har gjort sig om opgaven i vejledningsperioden. Kursister, der har valgt samme område, skal have forskellige opgaveformuleringer.

5.2. Opgaven kan ikke direkte bygge på den del af fagenes stof, der allerede er indgået i den enkelte kursists undervisning i det pågældende hf-forløb. Der er dog intet til hinder for, at besvarelsen udarbejdes i forlængelse af arbejdet i de(t) indgående fag eller har forbindelse hermed.

5.3. Skrives opgaven i et fag med praktisk islæt, skal det af opgaveformuleringen klart fremgå, at der er tale om en skriftlig opgave.

6. Opgaveugen

6.1. Opgavebesvarelsen udarbejdes i løbet af en af kursets leder fastsat uge inden for perioden fra 1. november til 15. marts.

6.2. I opgaveugen skal kursisten sikres hensigtsmæssig adgang til faciliteter, der er relevante for udarbejdelsen af opgaven.

7. Opgavebesvarelsen

7.1. Opgavebesvarelsen skal udarbejdes på dansk. Kurset kan dog godkende, at den helt eller delvist udarbejdes på engelsk, tysk eller fransk. Hvis et eller flere fremmedsprog indgår, kan kurset endvidere godkende, at opgavebesvarelsen helt eller delvist udarbejdes på det pågældende fremmedsprog.

7.2. Opgavebesvarelsen skal indeholde et kort resumé på engelsk.

8. Aflevering af besvarelsen

8.1. Besvarelsen afleveres senest syv døgn efter opgaveugens start i en original samt det nødvendige antal kopier. Kurset fastlægger en procedure herfor.

8.2. Kursets leder kan tillade, at kursister, som dokumenterer, at de er fuldtidsbeskæftigede, besvarer opgaven over en periode på 10 døgn.

9. Bedømmelse

9.1. Bedømmelsen af opgavebesvarelsen er en faglig helhedsvurdering i forhold til de faglige mål i de fag, der indgår i opgaven.

9.2. Ved bedømmelsen lægges herudover vægt på nedenstående forhold:

- om den stillede opgave er besvaret ud fra de formulerede krav
- om der er sammenhæng mellem den tidsmæssige ramme for opgaven og besvarelsens omfang og kvalitet
- om der er benyttet relevant baggrundsstof for besvarelsen
- om stoffet er formidlet på tilfredsstillende måde og er behandlet tilstrækkeligt dybtgående
- om det anvendte materiale er inddraget i rimeligt omfang
- om der er præcise henvisninger og fyldestgørende dokumentation
- om alle kilder er oplyst, og noter og litteraturliste er korrekte og fyldestgørende
- om fremstillingen er overskueligt disponeret, og at der er sammenhæng i besvarelsen
- om den sproglige udformning er klar, præcis og ensartet igennem hele opgaven.

9.3. Hvis opgavebesvarelsen helt eller delvist er udarbejdet på et fremmedsprog, er kravene til den sproglige udformning de samme, som hvis opgaven var skrevet på dansk.

9.4. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

10. Selvstuderende

10.1. Selvstuderende kan udarbejde en større skriftlig opgave i henhold til pkt. 1.1. - 7.4., bortset fra pkt. 2.2. Den selvstuderende skal, hvis der ikke er aflagt prøve i faget/fagene, have tilmeldt sig prøve i det/de pågældende fag ved den førstkommende eksamenstermin.

10.2. Kursets leder kan tillade, at selvstuderende, som dokumenterer, at de er fuldtidsbeskæftigede, besvarer opgaven over en periode på 10 døgn.

III. Generelt om en større skriftlig opgaves struktur

Der er forskellige faglige traditioner for, hvordan indholdet i større opgaver præsenteres og vægtes. Dine faglærere vil orientere dig om specielle forhold i fagene, ligesom din(e) vejleder(e) i vejledningsprocessen vil hjælpe dig.

Alle større skriftlige opgaver vil dog kunne skrives ind i nedenstående 'skabelon':

- a. **Forside/titelblad**, der indeholder opgaveskriverens navn og klasse og opgavens titel.
- b. **Abstract, dvs. et resumé på engelsk**. Resumeet er en sammenfatning af opgavebesvarelsen og vil i de fleste tilfælde have en længde på 10-15 linjer.
- c. **Indholdsfortegnelse**, hvor alle afsnit og underafsnit opstilles med henvisning til den side i opgaven, hvor afsnittene findes. Teksten skal stå til venstre og sidetallene til højre. Der skal være fuldstændig overensstemmelse mellem indholdsfortegnelsen og selve opgaven.
- d. **Indledning**, der indeholder en præsentation af opgavens problemstilling(er); det vil i praksis sige, at du med egne ord præsenterer den opgaveformulering, som du har fået udleveret.

Indledningen kan også indeholde en præsentation af, hvordan opgaven er disponeret, ligesom emnemæssige afgrænsninger har sin plads her.

Endelig skal indledningen indeholde en beskrivelse af det empiriske/materiale-mæssige grundlag for opgaven.

- e. **Hovedafsnit**, der er inddelt i kapitler og underafsnit. Hovedafsnit vil sige de redegørende, analyserende og vurderende afsnit, hvori opgavens emne behandles. De enkelte større afsnit kan afrundes med en kort sammenfatning af afsnittets hovedpointe(r), således at sammenhængen mellem afsnittet og opgavens problemstilling(er) klart fremgår.
- f. **Konklusion**: Her understreges de resultater, der er nået igennem udarbejdelsen af opgaven. Sørg altid for, at der er overensstemmelse mellem det, der sættes spørgsmålstegn ved i indledningen, og det, der svares på i konklusionen.

I konklusionen må der ikke inddrages helt nye momenter eller synspunkter; konklusionen må dog gerne sætte opgavens indhold ind i et større perspektiv, eksempelvis ind i en aktuel sammenhæng.

- g. Samlet liste over **henvisninger og noter**, med mindre man har valgt at anvende fodnoter i løbet af opgaven.
- h. **Litteraturliste**. I litteraturlisten skal det anvendte **og kun det anvendte** materiale anføres på én samlet liste. Litteraturlisten opstilles alfabetisk efter forfatterens

efternavne. De enkelte titler forsynes desuden med oplysninger om forlag/trykkested og udgivelsesår.

- i. Eventuelle **bilag**. Bilag kan eksempelvis være kort, tabeller, øvelsesvejledninger, boganmeldelser og kildetekster, der har haft stor betydning for udarbejdelsen af opgaven. Der skal altid refereres til de vedlagte bilag i opgaveteksten.

IV. Datoliste for SSO 2017-2018

Dato	Aktivitet	Aktør
12.09.2017	Generel orientering om SSO på HF	Studievejleder
Uge 37	SSO - De konkrete muligheder	Værkstedsuv.
21.09.17	Frist for valg af fag i Lectio kl. 12.05	Kursist
26.09.17	Tildeling af vejledere	Ledelse
24.10.17	Afklaring af område	Kursist og vejleder
31.10.17	Frist for valg af område: I samråd med vejleder vælger kursisten område	Kursist og vejleder
23.11.17-2.12.17	Administrativt planlagt vejledning af elever	Ledelse
Uge 48-49-50	SSO - Overordnet struktur	Værkstedsuv.
Uge 48-49-50	SSO - Det engelske resumé	Værkstedsuv.
Uge 48-49-50	SSO - Indledning og afslutning	Værkstedsuv.
Uge 48-49-50	SSO - Gør din litteraturliste færdig	Værkstedsuv.
12.12.17	Udlevering af opgaven kl. 11.00 via Netprøver.dk	Ledelse
13.12.17-15.12.17	Administrativt planlagt vejledning af elever	Ledelse
19.12.17	Frist for aflevering af opgave på Netprøver.dk (login med UNI-login) kl. 11.00	Kursist